

Notă informativă

la proiectul Hotărârii de Guvern privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare

De la intrarea în vigoare a Legii nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, 14 septembrie 2014, în adresa Ministerului Mediului, precum și a celorlalte instituții de resort au parvenit numeroase petiții cu referire la aplicarea inadecvată a prevederilor respectivei legi.

Menționăm, că de către un grup de deputați ai Parlamentului Republicii Moldova au fost înaintate patru proiecte de legi, cu titlu de inițiativă legislativă, respectiv, nr. 6 din 21 ianuarie 2015 pentru modificarea și completarea Legii nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, nr. 12 din 21 ianuarie 2015 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (cu privire la legea în cauză), nr. 30 din 17 februarie 2015 pentru abrogarea legii și nr. 393 din 6 octombrie 2016 pentru modificarea și completarea Legii nr. 303 din 13 decembrie 2013.

Ca rezultat, Curtea Constituțională a declarat inadmisibile sesizările (nr. 54a/2014 și nr. 57a/2014) privind controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

Pe parcursul anului 2016 au fost înregistrate două sesizări la Curtea Constituțională (nr. 53g/2016 și nr. 76g/2016) privind excepția de necostituționalitate a prevederilor articolului 19, alin. (5) și respectiv (4). Ca urmare, prin Hotărârea nr. 28 din 11 octombrie 2016, Curtea a declarat neconstituțională sintagma „operatorului coordonat cu” din art. 19 alin. (5), iar prin Hotărârea nr. 30 din 1 noiembrie 2016, a fost declarată neconstituțională sintagma „gratuit la balanță” din art. 19 alin. (4) al Legii nr. 303 și din art. 5 alin. (4¹) al Legii nr. 272 din 10 februarie 1999 cu privire la apă potabilă.

În scopul monitorizării implementării Legii nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, realizării prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 386 din 16 iunie 2015 cu privire la aprobarea listei actelor legislative și normative care vor fi monitorizate de către organele centrale de specialitate ale administrației publice pe parcursul anului 2015 și întru respectarea prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 1181 din 22 decembrie 2010 privind monitorizarea procesului de implementare a legislației a fost constituit Grupul de lucru prin Ordinul ministrului mediului nr. 72 din 20 iulie 2015.

În acest context, a fost inițiat procesul de modificare și completare a Legii nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare în scopul îmbunătățirii cadrului juridic unitar privind înființarea, organizarea, gestionarea,

reglementarea funcționării în localități a serviciului public de alimentare cu apă potabilă, industrială și de canalizare a apelor uzate menajere.

Astfel, urmare consultării cu experți și specialiști în domeniul apei din cadrul instituțiilor publice de resort și ONG sectoriale, proiectul de lege elaborat prevede actualizarea și completarea cu noțiuni noi, care vor contribui la realizarea prevederilor Strategiei de alimentare cu apă și sanitație pentru 2014-2028 și altor documente de politici. Spre exemplu, cuvântul „gestionar” se substituie cu cuvântul „administrator”, cuvintele „proprietar/chiriaș”, se substituie cu cuvintele „proprietar/locatar” preluate din Legea nr. 75 din 30 aprilie 2015 cu privire la locuințe, care prevede un capitol separat privind administrarea locuințelor și plata pentru serviciile comunale și necomunale. În contextul Legii serviciilor publice de gospodărie comunală nr. 1402 din 24 octombrie 2002, noțiunea „furnizare” se completează cu noțiunea de „prestare”, astfel, serviciul public de alimentare cu apă se furnizează, pe când serviciul de canalizare se prestează. Includerea noțiunii de „utilizator” derivă și din Directiva 98/83 CE a Consiliului din 3 noiembrie 1998 care prevede că în raporturile dintre părți urmează a fi luate astfel de criterii cum ar fi „întreaga cantitate de apă” sau, „apa destinată consumului uman” etc. Din aceste considerente se propune de a substitui în textul legii noțiunile de „consumator” și „consumatori casnici” cu noțiunea de „utilizator”.

Politica națională în dezvoltarea sectorului de alimentare cu apă și sanitație o constituie regionalizarea serviciului de alimentare cu apă și de canalizare. Se impune necesitatea completării legii cu prevederi noi ce țin de crearea operatorului regional, asociației de dezvoltare intercomunitară, fondului de dezvoltare, etc. În acest context se introduc și noțiuni noi, ca „*asociație de dezvoltare intercomunitară*”, „*contract de delegare a gestiunii*”, „*operator regional*”, „*redevența*”, etc.

Ținând cont de rolul important de reglementare al sectorului de alimentare cu apă și de canalizare pe care îl are, conform legii, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, și problemele apărute în gestionarea serviciului, proiectul de lege propune completarea cu atribuții suplimentare. Astfel, conform articolului 7 al legii în vigoare, Agenției îi revin atribuțiile primordiale precum licențierea operatorilor dar și aprobarea tarifelor conform Metodologiei de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare. În acest context, proiectul de lege vine cu completări referitor la efectuarea controalelor și extinderea activității ANRE și asupra zonelor rurale. Aceste prevederi vor coordona și vor eficientiza activitatea operatorilor în scopul furnizării/prestării unui serviciu de calitate consumatorului și va crește calitatea furnizării serviciului în zonele rurale.

Prezentul proiect de lege propune completarea cu noi prevederi necesare furnizării/prestării serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, precum:

- Determinarea regimului juridic al bunurilor aferente furnizării/prestării serviciului

public de alimentare cu apă și de canalizare. Odată cu regionalizarea serviciului în calitate de operator apare societatea de acțiuni pentru care nu este posibilă transmiterea bunurilor în administrare, deoarece este interzis prin lege. Este necesar completarea legii cu prevederi ce țin de concesiune ca formă de gestiune;

- Obligativitatea elaborării caietului de sarcini, anexă necesară la contractul de delegare a gestiunii;

- Stabilirea redevenței, este esența contractului de delegare a gestiunii, prevăzută ca componentă a tarifului la serviciul de alimentare cu apă și de canalizare.

Proiectul de lege este completat cu un articol nou „Regimul juridic al sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare” care, reglementează regimul juridic și dreptul de proprietate al bunurilor aferente furnizării/prestării serviciului, precum și delegarea gestiunii serviciului urmărind creșterea performanței, eficienței și eficacității prin îmbunătățirea calitativă a serviciului public furnizat/prestat în vederea maximizării bunăstării individuale a consumatorilor. Delegarea gestiunii serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare are ca scop îmbunătățirea eficienței serviciului, deoarece acestea trebuie să facă față incertitudinilor și schimbărilor rapide, care au loc în cadrul mediului intern organizațional cât și presiunilor mediului extern social-politic, economic, investițional și juridic.

Proiectul de lege prevede modificarea alineatului (2) al articolului 29 prin care se exclude modalitatea de repartizare proporțională a volumului de apă înregistrat la bransamentul blocului locativ. Astfel, mecanismul de repartizare și plată a volumului nedistribuit în blocul locativ este obiectul de reglementare a Legii nr. 75 din 30 aprilie 2015 cu privire la locuințe, care conform alineatului (4) al articolului 51 prevede că plata pentru serviciile comunale și necomunale utilizate în locurile de uz comun se efectuează în baza unui regulament aprobat de către Guvern.

În prezent nu toți operatorii de apă și canalizare din orașe sunt licențiați, fapt ce ridică semne de întrebare privind sustenabilitatea operării în localitățile în care operatorii nu sunt licențiați. Pentru a asigura un nivel comparabil al operatorilor, a fost introdusă obligativitatea licențierii într-un termen de cel mult un an de la data intrării în vigoare a prezentei legi, termen care este considerat fezabil în urma analizei procedurii de licențiere.

Prin extinderea prevederilor prezentei legi și la nivelul zonei rurale, s-a introdus obligativitatea licențierii operatorilor din zonele rurale în termen de cinci ani de la intrarea în vigoare a prezentei legi. Termenul de cinci ani pentru zona rurală a fost stabilit ținând cont de gradul actual mai redus de dezvoltare al operatorilor existenți în zona rurală care necesită o consolidare instituțională înainte de a solicita licența.

La articolul 35 sunt incluse două tarife noi, pentru producerea și/sau transportarea apei și tariful pentru preluarea/epurarea apelor uzate, care prevăd transportarea apei dintr-un sistem în alt sistem și aplicarea tarifului în cazul preluării apelor uzate de la operatori,

care prestează servicii de canalizare în alte zone de operare. De asemenea, operatorul regional, căruia i-a fost delegată gestiunea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare de către mai multe unități administrativ-teritoriale din același raion, are posibilitatea de a aplica un tarif unic pentru întreaga arie de operare, sau tarif diferențiat pentru fiecare raion aparte.

Infrastructura sectorului dat implică atât costuri recurente, cât și costuri de capital, ceea ce necesită mecanisme de finanțare. Donatorii străini vor continua să joace un rol important în finanțarea investițiilor de capital în acest sector. În scopul unei gestionări mai bune a resurselor financiare disponibile și posibilitatea returnării creditelor asumate, se propune un articol nou privind crearea Fondurilor de Dezvoltare, care vor fi destinate pentru întreținerea, înlocuirea și dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare aferentă serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, pentru cofinanțarea proiectelor, care beneficiază de asistență financiară nerambursabilă, precum și pentru asigurarea fondurilor necesare pentru plata serviciului datoriei de stat aferente unor proiecte de investiții. Fondul de Dezvoltare se constituie ca un fond de rezervă, ale cărui disponibilități se păstrează într-un cont distinct purtător de dobândă, deschis la o bancă comercială.

Proiectul de lege menționat cu modificările și completările propuse va eficientiza procesul de înființare, organizare, gestionare, finanțare, exploatare, monitorizare și control al funcționării serviciului public de alimentare cu apă și canalizare și va atenua problemele apărute la implementarea Legei nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare întru îmbunătățirea calității vieții cetățenilor.

Viceministru

Ion APOSTOL